



REPUBLIKA CRNA GORA
VLADA REPUBLIKE CRNE GORE
MINISTARSTVO PROSVJETE I NAUKE
ZAVOD ZA ŠKOLSTVO

INFORMATOR

o devetogodišnjoj osnovnoj školi



ND
-1
(2005)



ne roditelja
Crna Gora

Podgorica
2005.



Foundation Open Society Institute
Predstavništvo Crna Gora

Georg-Eckert-Institut BS78



1 187 052 4



REPUBLIKA CRNA GORA
VLADA REPUBLIKE CRNE GORE
MINISTARSTVO PROSVJETE I NAUKE
ZAVOD ZA ŠKOLSTVO

INFORMATOR o devetogodišnjoj osnovnoj školi

- drugo izdanje -



Udruženje roditelja
Crna Gora

Podgorica
2005.



Foundation Open Society Institute
Predstavništvo Crna Gora

INFORMATOR O DEVETOGODIŠNJOJ OSNOVNOJ ŠKOLI

Izdavač: Ministarstvo prosvjete i nauke i Zavod za školstvo

Urednik: mr Dragan Bogojević

Pripremili: Radovan Ognjanović i Nevena Čabrilo

Redakcija: Miodrag Vučeljić, Anđa Backović, mr Milica Kadić Aković i Maja Kovačević

Dizajn i tehnička priprema: Nevena Čabrilo i Radovan Ognjanović

Lektor: mr Dušanka Popović

Štampa: "IVPE" Cetinje

Tiraž: 7500 primjeraka

Podgorica 2005.

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
-Schulbuchbibliothek-

2005/3000

MND
2-1
(2, 2005)

CIP - katalogizacija u publikaciji
Centralna narodna biblioteka Crne Gore, Cetinje

371. 31. 214.(497. 16) (073)

INFORMATOR o devetogodišnjoj osnovnoj školi / (pripremili Radovan Ognjanović i Nevena Čabrilo). - Podgorica: Ministarstvo prosvjete i nauke, Zavod za školstvo, 2005 (Cetinje: IVPE). - 32 str. : ilustr. ; 25 cm

Tiraž 7500.
(Broš.)

a) Osnovne škole - nastavni plan i program - Crna Gora
COBISS. CG - ID 9047312

Uvaženi roditelji, draga djeco,

U školi provodimo značajan dio života.

U njoj najviše naučimo, najviše se mijenjamo. Kada se mijenja društvo, neminovno se mijenja i škola. Kada društvo želi bolje i napredak, škola pravi prvi i možda najvažniji korak prema ostvarenju takvih želja.

Stručnjaci koji se bave obrazovanjem, u cijelom svijetu, saglasni su da raniji ulazak u sistem obrazovanja više koristi djeci. Ranije počnu da zadovoljavaju intelektualnu radoznalost, a ona je u djetinstvu i prirodna i velika. Zar nijesu djeca ta koja najviše pitaju i na čija je pitanja najteže odgovoriti!

To su neki od osnovnih razloga koji su nas naveli da razmišljamo o izmjenama u obrazovnom sistemu, na svim nivoima. U taj posao, već nekoliko godina, veliki trud ulažu prosvjetni radnici i stručnjaci, iz naše i drugih zemalja.

Cilj promjena je da u novoj školi sva djeca mogu da razvijaju svoje mogućnosti i interesovanja, do najvećeg stepena, da steknu znanja, vještine i sposobnosti koje će im kasnije omogućiti potpunije uključivanje u društvo.

U vašim rukama je **Informator o devetogodišnjoj osnovnoj školi**. Upoznaćete se sa osnovnim karakteristikama devetogodišnje osnovne škole koju ćete pohađati od prvog septembra.

Namijenjen je i svim prvacima i učenicima koji su već započeli osnovno školovanje, njihovim roditeljima, nastavnicima, jednom riječju, svima koji su zainteresovani.

Informator sadrži odgovore na pitanja koja vas najviše mogu interesovati. Objavljen je i na albanskom jeziku.

Prvi put se u osnovnu školu uvode izborni predmeti. Time učenicima pružamo mogućnost da samostalno biraju predmete i učestvuju u oblikovanju svog školovanja. Programi svih predmeta su osavremenjeni. Uveli smo i novine - informatičko opismenjavanje nastavnika i učenika, povećali mogućnost učenja stranih jezika, ocjenjivanje bolje prilagodili uzrastu djece, nastavnicima ponudili slobodu i mogućnost da jedan dio programa osmisle sami prema potrebama učenika i lokalne zajednice. Pripremili smo i nove udžbenike sa priručnicima i mnoge druge promjene koje su ovdje predstavljene.

Naravno, promjene treba shvatiti kao proces: otvoren, trajan, a često i težak. Svi narodi su ponosni na svoje obrazovanje, od njega se mnogo očekuje, ali se ono često i dobronamjerno kritikuje - u želji da bude bolje!

Vjerujući da je zajednička želja svih odraslih i djece da nam škola bude bolja i da nas bolje priprema za život, pozivam vas da promjene budno i otvoreno posmatrate, da učestvujete u mijenjanju škole jer ona je naša i pripada svima nama.

Želim vam srećan polazak u školu!

MINISTAR

Podgorica, aprila 2005. godine

St. Bošković

Prof.dr Slobodan Backović



S a d r Ź a j

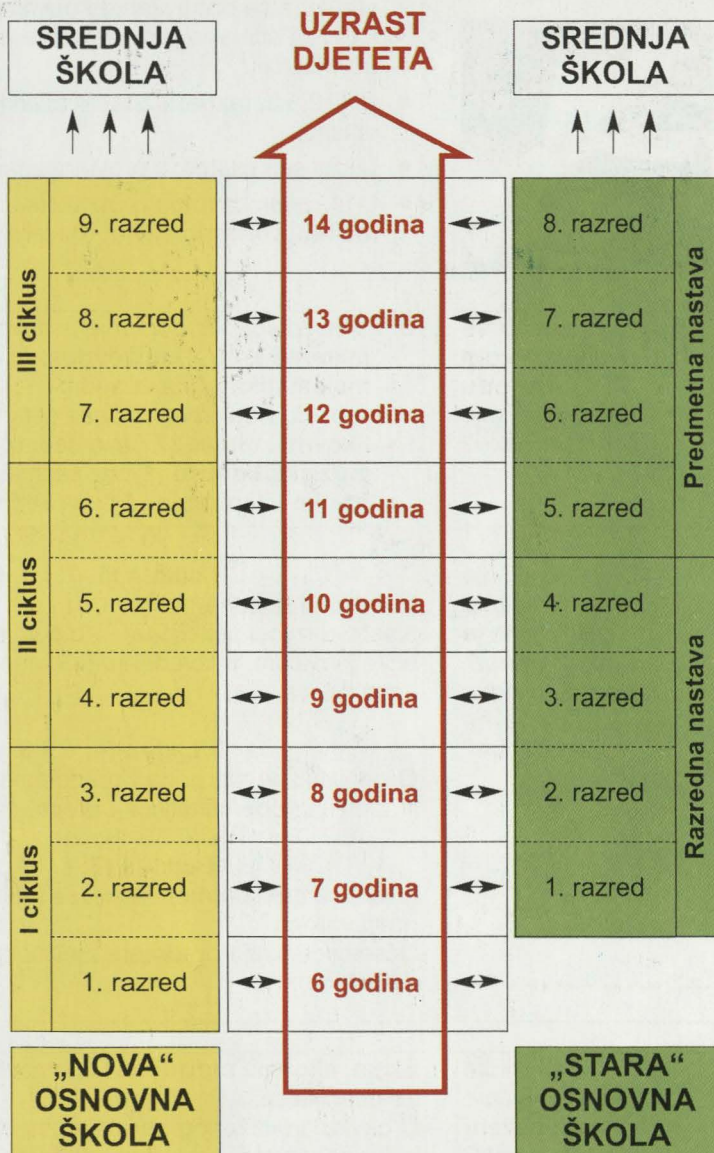
1. Konceptija devetogodišnje osnovne škole.....	3
2. Plan devetogodišnje osnovne škole.....	5
3. Izborni predmeti - vrste i kako se biraju.....	8
4. Nastava i programi devetogodišnje osnovne škole.....	9
5. Udžbenici za devetogodišnju osnovnu školu.....	11
6. Upis učenika/ca u 1. razred devetogodišnje osnovne škole.....	12
7. Ocjenjivanje znanja učenika/ca.....	12
8. Eksterna provjera znanja učenika/ca.....	13
9. Nova uloga nastavnika/ca u reformisanoj školi.....	15
10. Učešće roditelja u životu škole.....	15
11. Učenici/ce sa posebnim potrebama.....	16
12. O informacionom osavremenjavanju obrazovnog sistema.....	17
13. O dinamici primjene programa devetogodišnje osnovne škole.....	17
Dodatak 1: Dio programa maternjeg jezika i književnosti za 1. razred devetogodišnje osnovne škole.....	22
Dodatak 2: Dio programa matematike za 1. razred devetogodišnje osnovne škole.....	23
Dodatak 3: Tabela prikaz primjene programa devetogodišnje osnovne škole.....	26
Kontakt adrese i telefoni.....	27
Zapažanja i sugestije.....	28





1. Konceptija devetogodišnje osnovne škole

Koja je razlika u strukturi „nove“ (devetogodišnje) u odnosu na „staru“ (osmogodišnju) osnovnu školu?



I prema starom i prema novom konceptu, djeca **završavaju osnovnu školu sa 14 godina**. Razlika je u tome što se u prvi razred devetogodišnje osnovne škole dijete upisuje sa **šest godina**.

Šta je novo u devetogodišnjoj osnovnoj školi i koje su njene prednosti?



- * Dijete polazi u školu sa 6 godina, tj. ranije se uvodi u organizovani oblik školovanja i duže ostaje u njemu.
- * Novim nastavnim programima obezbijeđeno je korišćenje različitih metoda nastave i oblika aktivnog učenja. Novi, rasterećeni programi bolje su prilagođeni uzrastu i interesovanjima učenika/ca, tako da ostaje više vremena za obnavljanje i utvrđivanje nastavnih sadržaja, kao i za usmeno provjeravanje i ocjenjivanje znanja učenika/ca.
- * U 1, 2. i 3. razredu znanje učenika/ca ocjenjuje se opisno.
- * Uvodi se i eksterna provjera znanja¹ učenika/ca.
- * U ukupnom životu i radu škole značajnu ulogu imaju roditelji, odnosno savjet roditelja.

Koji predmeti se izučavaju u prvom razredu devetogodišnje osnovne škole?

- U 1. razredu devetogodišnje osnovne škole učenik/ca ima:
- **maternji jezik i književnost** (6 časova sedmično),
 - **matematiku** (4 časa sedmično),
 - **prirodu i društvo** (3 časa sedmično),
 - **likovnu kulturu** (2 časa sedmično),
 - **muzičku kulturu** (1 čas sedmično) i
 - **fizičko vaspitanje** (3 časa sedmično).

Devetogodišnja osnovna škola podijeljena je na tri ciklusa. Koje su njihove osnovne karakteristike?

I ciklus (1, 2. i 3. razred)

Izvodi se razredna nastava.

Nastavu izvodi učitelj/ica², a u prvom razredu, zajedno sa učiteljem/icom, u izvođenju polovine časova učestvuje i vaspitač/ica.

II ciklus (4, 5. i 6. razred)

Organizuju se razredna i predmetna nastava.

Nastavu izvode učitelj/ica i predmetni nastavnik/ca.

III ciklus (7, 8. i 9. razred)

Izvodi se predmetna nastava, a nastavu izvodi predmetni/a nastavnik/ca.

Učenici/ce biraju predmete za izbornu nastavu (5 časova sedmično).

Da li škola obezbjeđuje produženi boravak?

Škola, **ako ima mogućnosti**, organizuje produženi boravak za učenike/ce.

U okviru produženog boravka odvijaju se različite sportske i kulturno-umjetničke aktivnosti, učenje i izrada domaćih zadataka.

¹ Pogledati poglavlje br. 8, na str. 13.

² Nastavnik razredne nastave, profesor razredne nastave ili diplomirani učitelj.

Kako je organizovan produženi boravak u Osnovnoj školi "Marko Miljanov" u Podgorici koja je od školske 2004/2005. godine uključena u reformu?

Učenici/ce rado koriste produženi boravak. U školi postoji specijalno urađen i namjenski opremljen prostor za šestogodišnjake. Sve vrijeme boravka, dok se igraju, uče, odmaraju, šetaju i družu, učenici/ce provode u prisustvu vaspitača/ice.

Kako se organizuje obrazovanje učenika/ca kod kuće?

Roditelji mogu organizovati obrazovanje djece i kod kuće. Roditelj je dužan da, najmanje tri mjeseca prije početka školske godine, u pisanoj formi obavijesti školu u koju je dijete upisano da organizuje takvo obrazovanje. Obavještenje roditelja sadrži: javno važeći program prema kojem će se obavljati obrazovanje djeteta kod kuće, ime i prezime djeteta, mjesto gdje će se obrazovanje odvijati i ime i stručnu spremu lica koje će dijete obrazovati i vaspitavati. Škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovanju djeteta kod kuće.



2. Plan devetogodišnje osnovne škole

Koji se predmeti izučavaju u devetogodišnjoj osnovnoj školi i po koliko časova sedmično?

Predmeti i broj časova u pojedinim razredima i ostale aktivnosti definisani su **nastavnim planom** (pogledati stranu broj 6).

PLAN DEVETOGODIŠNJE OSNOVNE ŠKOLE

A1. Obavezni dio: PREDMETI	Razred i sedmični broj časova								
	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.
Maternji jezik i književnost	6	6	6	5	5	5	4	4	4
*Službeni jezik (kao nematernji)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Matematika	4	4	4	5	5	5	4,5	4	3,5
Strani jezik				2	3	4	4	3	3
Likovna kultura	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Muzička kultura	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Priroda i društvo	3	3	3						
Poznavanje društva				2	2				
Građansko vaspitanje						1	1		
Istorija						1,5	1,5	2	2
Geografija						1,5	1,5	1,5	2
Priroda i tehnika				2					
Priroda					2	1			
Biologija sa ekologijom							2		
Biologija								2	2
Hemija								2	2
Fizika							1	2	2
Tehnika i informatika					1	1,5	1,5		
Fizičko vaspitanje	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Izborni predmeti							5	5	5
A2. Obavezne aktivnosti									
Nadgledano učenje	1	1	1						
Rad odjeljenjske zajednice				0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Broj predmeta	6	6	6	8	9	11	12	11	11
Sedmični broj časova	20	20	20	23,5	25,5	26	30,5	30	30
Broj radnih sedmica	34	34	34	34	34	34	34	34	31
Dani kulture, sporta, tehnike; škola u prirodi	10 dana	10 dana	10 dana	10 dana	10 dana	10 dana	10 dana	10 dana	10 dana
B. Prošireni dio									
Slobodne aktivnosti i fakultativna nastava	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Pomoć djeci sa posebnim potrebama	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dodatna nastava	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dopunska nastava	1	1	1	1	1	1	1	1	1

*U školama u kojima se nastava izvodi na albanskom jeziku.

Zašto za neke predmete **sedmični fond časova** nije cijeli broj (na primjer: sedmični broj časova geografije u 7. razredu)

Geografija je u Planu zastupljena sa **1,5 časova** u 7. razredu.
To znači da će jedne sedmice odjeljenje izučavati geografiju sa **dva časa sedmično**, a druge sa **jednim časom**.
Naizmjenično smjenjivanje sedmičnog broja časova odvija se do kraja nastavne godine.

Koje su **novine u Planu** u odnosu na osmogodišnju osnovnu školu?

Planom devetogodišnje osnovne škole uvode se:

- **građansko vaspitanje** (predmet u 6. i 7. razredu);
- **izborni predmeti** (predmeti u 7, 8. i 9. razredu);
- **priroda i tehnika** (predmet u 4. razredu);
- **biologija sa ekologijom** (predmet u 7. razredu);
- **tehnika i informatika** (predmet u 5, 6. i 7. razredu);
- **nadgledano učenje** (u 1, 2. i 3. razredu - vrijeme kada djeca rade zadatke uz pomoć nastavnika).

Da li je obavezna **fakultativna nastava**?

Škola može organizovati **fakultativnu nastavu** iz pojedinih predmeta (na primjer, izučavanje stranog jezika od prvog razreda osnovne škole).
Fakultativna nastava je obavezna za sve učenike/ce koji se za nju opredijele.
Ocjene iz fakultativne nastave (predmeta) ne utiču na opšti uspjeh učenika/ca.

Da li se organizuju **vannastavne aktivnosti**?

Škola razvija razne oblike vannastavnih aktivnosti (poznatijih kao 'sekcije') - sportske, kulturne, umjetničke i druge.
Program slobodnih aktivnosti utvrđuje se godišnjim programom rada škole.

Kad i koliko se uče **strani jezici** u devetogodišnjoj osnovnoj školi?

Prvi strani jezik se izučava od **4. razreda**.
Drugi strani jezik može da se izabere kao izborni predmet od **7. razreda**.
Škola može da organizuje fakultativnu nastavu iz stranog jezika od **1. razreda** osnovne škole.

Šta o novim obrazovnim programima misli nastavnica Lejla Sutaj majka djece koja pohađaju Osnovnu školu "Vuk Karadžić" u Podgorici?

"Majka sam dva prvaka. Jedno pohađa nastavu po starim obrazovnim programima, a drugo je uključeno u nastavu po novim obrazovnim programima. Prateći njihov rad tvrdim da je puno prihvatljiviji način rada u devetogodišnjoj osnovnoj školi gdje se djeca kroz igru lakše navikavaju na školu. Programi ne opterećuju djecu već razvijaju njihova interesovanja za učenje. Roditeljima je mnogo lakše, jer djeca stižu znanja u školi, pa im nije potrebna posebna pomoć roditelja".



3. Izborni predmeti - vrste i kako se biraju

Zbog čega su uvedeni izborni predmeti?



Izborni predmeti su novina u odnosu na dosadašnji koncept osnovne škole.

Učenicima/cama je, na taj način, omogućeno da sami/e odaberu određeni broj predmeta kroz koje će na najbolji način moći da ispolje svoju kreativnost i zadovolje svoja interesovanja. To svoje pravo učenici/ce moći će da ostvare u III ciklusu osnovne škole, odnosno u 7, 8. i 9. razredu.

Ocjene iz obaveznih i izbornih predmeta vrednuju se na isti način.

Primjeri:

Mitar Mitrović, učenik:
2 časa (jezička radionica)
+ 3 časa (francuski jezik)
= 5 časova izbornih predmeta

Maja Majić, učenica:
1 čas (matematička radionica 7)
+ 2 časa (računarska obrada i dizajn teksta)
+ 1 čas (folklor)
+ 1 čas (savremeni ples)
= 5 časova izbornih predmeta
*Škola je obavezna da učenicima ponudi strani jezik kao izborni predmet, ali učenik/ca **ne mora** da bira strani jezik.

U kojem ciklusu djeca mogu da biraju izborni predmet?

Učenik/ca bira izborne predmete u III ciklusu, odnosno u 7, 8. i 9. razredu. Postoje izborni predmeti koji se izučavaju 1, 2 ili 3 časa sedmično. Biranjem izbornih predmeta učenici/ce moraju ispuniti obavezan fond od ukupno **5 časova sedmično**.

Iz kojih oblasti su predviđeni izborni predmeti?



Postoje različite vrste izbornih predmeta:

- jednogodišnji izborni predmeti koji nijesu vezani za razred, tj. učenik/ca može da ih bira u bilo kojem razredu trećeg ciklusa;
- izborni predmeti koje učenik/ca može izučavati u 7. razredu;
- izborni predmeti koje učenik/ca može izučavati u 8. razredu;
- izborni predmeti koje učenik/ca može izučavati u 9. razredu;
- izborni predmeti koje učenik/ca može izučavati tri godine (7, 8. i 9. razred).

Prema svojim mogućnostima, škola može organizovati nastavu izbornih predmeta iz sljedećih oblasti: **jezika, društvene grupe predmeta, prirodne grupe predmeta, matematike, tehnike i tehnologije, umjetnosti, fizičkog i zdravstvenog vaspitanja.**

Kada se učenik/ca opredjeljuje za izborne predmete?

Učenik/ca ima obavezu da se opredijeli za izborni predmet najkasnije do kraja prvog polugodišta prethodnog razreda.



4. Nastava i programi devetogodišnje osnovne škole

U čemu se novi programi razlikuju od „starih“ programa?



Novi programi su **osavremenjeni i rasterećeni od nepotrebnih činjenica**, tako da obezbjeđuju moderan i aktivan pristup nastavi i učenju sa ciljem da „škola pamćenja“ postane „škola mišljenja“. Naime, u programu nije, kao što je to ranije bio slučaj, naveden spisak lekcija koje nastavnik treba da realizuje. Umjesto toga, dati su **ciljevi nastave/učenja**, odnosno **znanja i sposobnosti** koje učenik/ca treba da stekne. Takođe, navode se **aktivnosti učenika/ca na času** kojima se ti ciljevi mogu ostvariti (vidi **oddatke 1 i 2** na str. 22. i 23). Novim programom, dakle, u središte obrazovnog sistema postavljen/a je učenik/ca.

Karakteristika novih programa je i to što su **otvorenog tipa**. To znači da program „pokriva“ 75-85% raspoloživog godišnjeg broja časova za određeni nastavni predmet, dok će ostali dio (4 radne sedmice) definisati škola na osnovu interesovanja, potreba i inicijative učenika/ca, nastavnika/ca, roditelja i lokalne zajednice.

Čija su strana iskustva korišćena u izradi novih nastavnih programa?

Izvršeno je poređenje sa slovenačkim, francuskim, danskim, austrijskim, ruskim, škotskim, finskim i drugim programima. Najkorisnija su nam bila iskustva iz Slovenije, koja je prije petnaestak godina imala isti sistem obrazovanja kakav je bio naš, a izvela je uspješnu reformu školstva. Naravno, sami smo morali promišljati i nalaziti rješenja koja najviše odgovaraju specifičnim društvenim okolnostima u Crnoj Gori, našoj tradiciji i razvojnim potrebama.

Da li su **novi programi za 1. razred** prilagođeni uzrastu šestogodišnjaka?

Programi za 1. razred (šestogodišnje prvake) bitno se razlikuju od programa osmogodišnje škole za 1. razred (sedmogodišnje prvake). Do sada su šestogodišnji prvaci bili izuzetak. Po pravilu, to su bila nadarena djeca osposobljena da se ravnopravno uključe u proces učenja sa sedmogodišnjacima. **Slično programu koji se realizuje u vrtićima**, program za 1. razred devetogodišnje škole **u potpunosti je usklađen sa razvojnim karakteristikama šestogodišnje djece**. Ponovićemo: u prvom razredu nove škole sa djecom će raditi i učitelji/ce i vaspitači/ce iz vrtića.

Na koji način novi programi doprinose osavremenjavanju procesa nastave i učenja?

Posebna pažnja je posvećena tome da se više nego u dosadašnjoj praksi:

- ★ nastavnici/ce usmjeravaju na aktivne oblike učenja i različite metode poučavanja;
- ★ obezbijedi dovoljan broj časova za obnavljanje, utvrđivanje, provjeravanje i ocjenjivanje;
- ★ usmjeri pažnja na svestrani razvitak ličnosti učenika/ce.

U čemu su razlike između **dodatne i dopunske nastave**?

Škola organizuje **dodatnu nastavu** za učenike/ce koji sa izuzetnim uspjehom savlađuju nastavne sadržaje i pokazuju posebno interesovanje za proširivanje i produblivanje znanja iz određenih nastavno-vaspitnih oblasti. Škola je dužna da u toku nastavne godine organizuje **dopunsku nastavu** za učenike/ce koji zaostaju u savlađivanju nastavnog gradiva.

Kako će se izvesti **prelazak iz „starog“ 4. razreda** (osmogodišnje) u „**novi**“ **6. razred** (devetogodišnje) osnovne škole?

Uputstva na osnovu kojih će se obezbijediti kontinuitet u tom prelasku sastaviće predmetne komisije koje su uradile nove nastavne programe. U velikom dijelu predmeta kontinuitet u učenju obezbjeđuje se nastavnim planom i programom, dok će u ostalim slučajevima nastavnici/ce, korišćenjem dobijenih uputstava od Zavoda za školstvo, **obezbijediti ostvarivanje ciljeva i odgovarajućih standarda** predviđenih programima devetogodišnje osnovne škole.



5. Udžbenici za devetogodišnju osnovnu školu

Kako izgledaju **udžbenici za maternji jezik i književnost i matematiku** za 1. razred devetogodišnje osnovne škole?



Udžbenik za maternji jezik koncipiran je tako da kod učenika/ce podstiče i razvija funkcionalnu stranu jezika: vještine slušanja, (raz)govora i pisanja. Bogato je ilustrovana, tj. 90 % njenih sadržaja čine ilustracije.

Udžbenik za književnost u duhu je buđenja i podsticanja interesovanja najmlađih učenika/ca za lijepu literaturu. Da bi se ostvario taj cilj, postoje i slikovnice (4-5), koje su neophodne za individualizaciju i diferencijaciju uvođenja u samostalno čitanje literature.

Radni udžbenik iz matematike osmišljen je tako da većinu zadataka djeca rješavaju samostalno, ali uz prethodno uputstvo nastavnika (u vidu odrađenog sličnog primjera). Rađen je u koloru i ima **16 radnih listova**, koji su plastificirani.

Šta možemo reći o udžbenicima za ostale predmete?



Udžbenik za prirodu i društvo zamišljen je kao radni udžbenik - učenici/ce, vođeni učiteljem/icom i vaspitačem/icom, ostvaruju ciljeve crtanjem, dopunjavanjem, lijepljenjem priloga i sl. u samom udžbeniku.

Udžbenik za likovnu kulturu bazira se na vizuelnom informisanju učenika/ca (zbog toga što se učenici/ce 1. razreda ne opismenjavaju). Učenici/ce se izražavaju o datoj temi individualno i, koristeći maštu, ilustruju ono što već znaju.

Udžbenik za muzičku kulturu sadrži ilustracije, slikovne zapise, koje učenici/ce doživljavaju kao igru i kroz igru. Sadržaj udžbenika, zajedno sa zvučnim primjerima (**CD**), pobuđuje i usmjerava pojedine aktivnosti: pjevanje, ritmičko izgovaranje teksta, instrumentalno izvođenje, slušanje muzike, muzičko stvaralaštvo, kao i pokretno, plesno i likovno izražavanje.



6. Upis učenika/ca u 1. razred devetogodišnje osnovne škole

Kad i kako se upisuje učenik/ca?

Uslove za upis u devetogodišnju osnovnu školu ispunjavaju sva djeca koja **do kraja kalendarske godine navršavaju šest godina života**, a teritorijalno pripadaju školama u kojima se primjenjuju programi devetogodišnje osnovne škole.

Svako dijete ima optimalan period najpovoljniji za školovanje i potrebno ga je ispoštovati jer preuranjen ili zakašnjeli upis otežava učenje.

Upis se ostvaruje na uobičajeni način. Test koji se koristi prilikom upisa prilagođen je uzrastu šestogodišnjaka kako svojim zanimljivim sadržajem, tako i dužinom trajanja. Informacije o upisu djece mogu se dobiti u školi.



7. Ocjenjivanje znanja učenika/ca

Kako se obavlja ocjenjivanje u pojedinim ciklusima devetogodišnje škole?

I ciklus - opisno ocjenjivanje

Znanje i postignuće učenika/ca vrednuje se i iskazuje opisno. Takav način ocjenjivanja daje roditelju detaljnu informaciju o postignuću njegovog djeteta u svim oblastima jednog predmeta, a izbjegava se strah djeteta od ocjene.

Opšti uspjeh se ne izvodi u prvom i drugom razredu. Na kraju prvog ciklusa, u 3. razredu, uspjeh učenika/ca iskazuje se opisnom i brožčanom ocjenom.

II ciklus - ocjene sa obrazloženjem

Ocjenjivanje je brožčano i ocjene se pisano obrazlažu.

III ciklus - brožčane ocjene

Ocjenjivanje je brožčano, a ocjene su od 1 do 5.

Kako opisno ocjenjivanje pomaže roditeljima rekla nam je majka Hana Halilović?

" Opisno ocjenjivanje omogućava da učenik bude realno ocijenjen, a roditelju daje smjernice kako da djetetu pomogne u učenju".

Kako se provjerava znanje djece koja se obrazuju kod kuće?

Obrazovanjem kod kuće učenik/ca mora steći obrazovni standard znanja po programu škole u koju je (formalno) upisan/a.

Škola je dužna da na kraju nastavne godine organizuje provjeru znanja djece koja se obrazuju kod kuće.

Da li učenik/ca može da **ponavlja razred** i ko donosi odluku o tome?

Od 1. do 5. **razreda se, po pravilu, ne ponavlja.**

Učenik/ca može ponoviti razred ukoliko ne usvoji (savlada) nastavno gradivo u mjeri da može nastaviti školovanje. Odluku o ponavljanju donosi odjeljski starješina, odnosno odjeljsko vijeće, uz pribavljeno mišljenje savjetodavne školske službe i roditelja.

Dijete može ponoviti razred i na zahtjev roditelja.



8. Eksterna provjera znanja učenika/ca

Šta je cilj eksterne provjere znanja i kada se ona obavlja?

Cilj eksterne provjere znanja jeste utvrđivanje kvaliteta osnovnog obrazovanja i, na osnovu toga, preduzimanje odgovarajućih aktivnosti radi unapređivanja kvaliteta. Na kraju **prvog i drugog ciklusa**, na osnovu eksterno pripremljenih zadataka, škola je obavezna da provjerava znanje učenika/ca. Zadatke priprema Ispitni centar. Rezultati tih provjera znanja ne utiču na opšti uspjeh učenika/ca.



Iz kojih predmeta se eksterno provjeravaju znanja?



Na kraju I ciklusa škola provjerava znanja učenika/ca iz:

- maternjeg jezika i
- matematike.

Na kraju II ciklusa škola provjerava znanja učenika/ca iz:

- maternjeg jezika,
- matematike i
- stranog jezika.

Na kraju III ciklusa Ispitni centar provjerava znanja učenika/ca iz:

- maternjeg jezika,
- matematike i
- jednog predmeta koji učenik/ca sam/a izabere.

Ko priprema zadatke/pitanja i kako se obavlja **eksterna provjera**?

- * Na kraju I i II ciklusa Ispitni centar priprema zadatke, a škola sprovodi testiranje (eksterno-interna provjera znanja).
- * Na kraju III ciklusa Ispitni centar priprema zadatke i sprovodi testiranje (eksterna provjera znanja).

Gdje se upisuju ocjene sa eksterne provjere znanja?

Ocjene sa eksterne provjere znanja na kraju III ciklusa unose se u svjedočanstvo, ali ne utiču na opšti uspjeh učenika/ce.

Koje su **karakteristike eksterne provjere** znanja učenika/ce?

- Najbitnije karakteristike eksterne provjere znanja su:
- svi učenici/ce su obavezni da polažu eksterni ispit
 - **zadaci su isti** za sve učenike/ce u istom roku;
 - obezbjeđuje se **veća objektivnost** ocjenjivanja;
 - provjerava se znanje koje je, po mišljenju većine stručnjaka, **najbitnije** za dati predmet i uzrast učenika/ce;
 - ostvaruje se neposredan **pozitivan uticaj** na proces učenja;
 - indirektno se pokazuju objektivnost ocjenjivanja i kvalitet nastavnog procesa;
 - doprinosi se čvršćem **utemeljenju standarda znanja**;
 - širi se spektar pitanja, tj. **osjetljiviji je instrument provjere** učeničkih znanja nego prilikom školskog ocjenjivanja.



9. Nova uloga nastavnika/ca u reformisanoj školi

Na koji način se **nastavnici/ce** pripremaju za rad u reformisanoj školi?



Nastavnici/ce pohađaju dodatni program obuke kako bi mogli uspješno da primijene programe devetogodišnje osnovne škole, što podrazumijeva primjenu savremenih nastavnih metoda i oblika rada. Jedan od osnovnih načina jeste realizacija interaktivne nastave koja pruža mogućnost učenja na različite načine i kroz sopstvenu aktivnost djece.

U takvom nastavnom procesu uloge nastavnika/ce se značajno mijenjaju. On/ona više nije samo predavač već i voditelj cjelokupnog nastavnog procesa kako u obrazovnom, tako i u organizaciono-tehničkom smislu. On/ona podstiče djecu, usmjerava ih i pomaže im da u aktivnom procesu izgrađuju svoje znanje.

Ko organizuje obuku nastavnika/ca?

Obuku nastavnika/ca za primjenu planiranih reformskih rješenja organizuje **Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj** u Zavodu za školstvo.



10. Učešće roditelja u životu škole

Kakva je **uloga savjeta roditelja**?

Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, radi organizovanog ostvarivanja interesa roditelja i dogovaranja raznovrsnih oblika saradnje, predviđeno je **obavezno** formiranje savjeta roditelja u svim školama.

Savjet roditelja:

- bira **dva predstavnika** u školski odbor;
- daje mišljenje o kandidatima za **izbor direktora škole**;
- daje mišljenje o predlogu **godišnjeg plana rada škole** i razmatra **izvještaj** o njenom radu;
- razmatra **prigovore roditelja i učenika/ca** u vezi sa obrazovno-vaspitnim radom.

Kako se bira savjet roditelja?

Savjet je sastavljen od roditelja učenika/ca različitih razreda koji se biraju na roditeljskim sastancima na način i prema postupku utvrđenim statutom škole. Savjet može imati radna tijela.



11. Učenici/ce sa posebnim potrebama

Šta je **inkluzivno obrazovanje**?

Djeca sa posebnim potrebama mogu sticati osnovno obrazovanje i vaspitanje u školi, ukoliko nadležna komisija utvrdi da se mogu **uključiti u redovnu nastavu** što je regulisano **Zakonom o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama**.

Vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim potrebama ostvaruje se na osnovu:

- obrazovnog programa, uz obezbjeđivanje dodatnih uslova i pomagala,
- obrazovnog programa sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći.

Ucilju efikasnije pomoći djeci i školi koju pohađa dijete sa posebnim potrebama, formirani su mobilni timovi u Nikšiću, Podgorici, Budvi i Bijelom Polju. Mobilne timove čine defektolozi, pedagozi i psiholozi. Ovi stručnjaci će savjetovati nastavnike i vaspitače, stručne saradnike u školama i roditelje, a po potrebi i neposredno raditi sa djecom koja pohađaju redovnu nastavu.

Šta se nudi **nadarenim učenicima/cama**?

Za nadarene učenike/ce škola treba da organizuje raznovrsne oblike rada prilagođene individualnim potrebama i sposobnostima za njihovo dalje napredovanje.

Postoji li mogućnost **vanrednog napredovanja**?

Izuzetno vrijedni/e i sposobni/e učenici/ce u II i III ciklusu mogu u toku jedne školske godine završiti **dva razreda**. To pravo može se koristiti samo jednom u toku osnovnog obrazovanja.

Šta kaže Milka Dragaš, majka djeteta sa posebnim potrebama koje je uključeno u program devetogodišnje škole?

"Na osnovu iskustva stečenog svakodnevnim prisustvom nastavi, tvrdim da djeca bez problema savladavaju gradivo, ali ističem da je u odjeljenjima u kojima ima djece sa posebnim potrebama neophodno prisustvo defektologa ili logopeda"



12. O informacionom osavremenjavanju obrazovnog sistema

Šta su ciljevi projekta „Strategija uvođenja informacionih tehnologija u obrazovni sistem“?



U najopštijem smislu, cilj projekta je da se **svi učenici/ce u osnovnim i srednjim školama informatički opismene**, da se nakon obuke nastavnika/ca **kompjuteri koriste kao jedno od osnovnih didaktičkih sredstava**, kao i da se povežu svi podaci o nastavi i školovanju. Planirano je da škole dobiju računare i da se ostvari odnos računar-učenik/ca u proporciji **jedan računar na svakih pet učenika/ca**.



13. O dinamici primjene programa devetogodišnje osnovne škole

Koje su škole izabrane za primjenu programa devetogodišnje osnovne škole od septembra 2004/05. godine?

Primjena programa devetogodišnje osnovne škole od septembra 2004/05. godine počela je u sljedećim školama (grupa A, vidi str. 19):

- „Bajo Jojić“ - Andrijevića,
- „Jugoslavija“ - Bar,
- „Srbija“ - Bar,
- „Orijenski bataljon“ - Bijela,
- „Marko Miljanov“ - Bijelo Polje,
- „Njegoš“ - Cetinje,
- „Narodni heroj Savo Ilić“ - Kotor,
- „Braća Labudović“ - Nikšić,
- „Braća Ribar“ - Nikšić,
- „Luka Simonović“ - Nikšić,
- „Olga Golović“ - Nikšić,
- „Mirko Srzentić“ - Petrovac,
- „Boško Buha“ - Pljevlja,
- „Salko Aljković“ - Pljevlja,
- „Marko Miljanov“ - Podgorica,
- „Vuk Karadžić“ - Podgorica,
- „Mustafa Pećanin“ - Rožaje,
- „Kekec“ - Sutomore,
- „Dašo Pavičić“ - Herceg Novi,
- „Milan Vuković“ - Herceg Novi.

Koje su škole izabrane za primjenu programa devetogodišnje osnovne škole od septembra 2005/06. godine?

Za primjenu programa devetogodišnje osnovne škole od septembra 2005/06. godine izabrane su sljedeće škole (grupa B, vidi str. 19):

- „Vlado Milić“ - Podgorica,
- „Pavle Rovinski“ - Podgorica,
- „Boro Četković“ - Podgorica,
- „Štampar Makarije“ - Podgorica,
- „Maksim Gorki“ - Podgorica,
- „Sutjeska“ - Podgorica,
- „Vladimir Nazor“ - Podgorica,
- „Njegoš“ - Spuž,
- „Jovan Tomašević“ - Virpazar,
- „Mileva Lajović Lalatović“ - Nikšić,
- „Radoje Čizmović“ - Ozrinići,
- „Ratko Žarić“ - Nikšić,
- „Milija Nikčević“ - Kličevo,
- „Lovčenski partizanski odred“ - Cetinje,
- „Risto Manojlović“ - Kolašin,
- „Aleksa Bećo Đilas“ - Mojkovac,
- „Radomir Mitrović“ - Berane,
- „Dušan Korać“ - Bijelo Polje,
- „Džafer Nikočević“ - Gusinje,
- „25 maj“ - Rožaje,
- „Drago Milović“ - Tivat,
- „Branko Brinić“ - Radovići,
- „Ilija Kišić“ - Zelenika,
- „Bedri Elezaga“ - Vladimir,
- „Mark Nuculović“ - Štoj,
- „Đerđ K. Skenderbeg“ - Ostros,
- „Dušan Obradović“ - Žabljak.

Koji vrtići su obuhvaćeni reformom od 2004. školske godine?

U realizaciji programa devetogodišnje osnovne škole od školske 2004. godine učestvuju sljedeće javne predškolske ustanove.

- „Ljubica Popović“ - Podgorica,
- „Irena Radović“ - Danilovgrad,
- „Sestre Radović“ - Kolašin,
- „Jevrosima Rabrenović“ - Mojkovac,
- „Dječiji vrtić Plav“ - Plav,
- „Bambi“ - Tivat,
- „Solidarnost“ - Ulcinj,
- „Dječiji vrtić Pljevlja“ - Pljevlja,
- „Radost“ - Kotor,
- „Radmila Nedić“ - Berane,
- „Boško Buha“ - Rožaje,
- „Dašo Basegić“ - Bijelo Polje,
- „Naša radost“ - Herceg Novi,
- „Vukosava M. Ivanović“ - Bar,
- „Dragan Kovačević“ - Nikšić,
- „Zagorka Ivanović“ - Cetinje.



Kakva je **dinamika uvođenja** programa devetogodišnje osnovne škole u narednom periodu?

Sve osnovne škole u Crnoj Gori (168) podijeljene su u **5 grupa** (uslovno označenih sa **A, B, C, D** i **E**). Grupe A i B čini po **10%** škola, grupu C - **20%** škola, u grupi E je **25%**, a u grupi D - **35%** škola.

Početak uvođenja devetogodišnjeg obrazovanja po pojedinim grupama škola je ovako planiran:

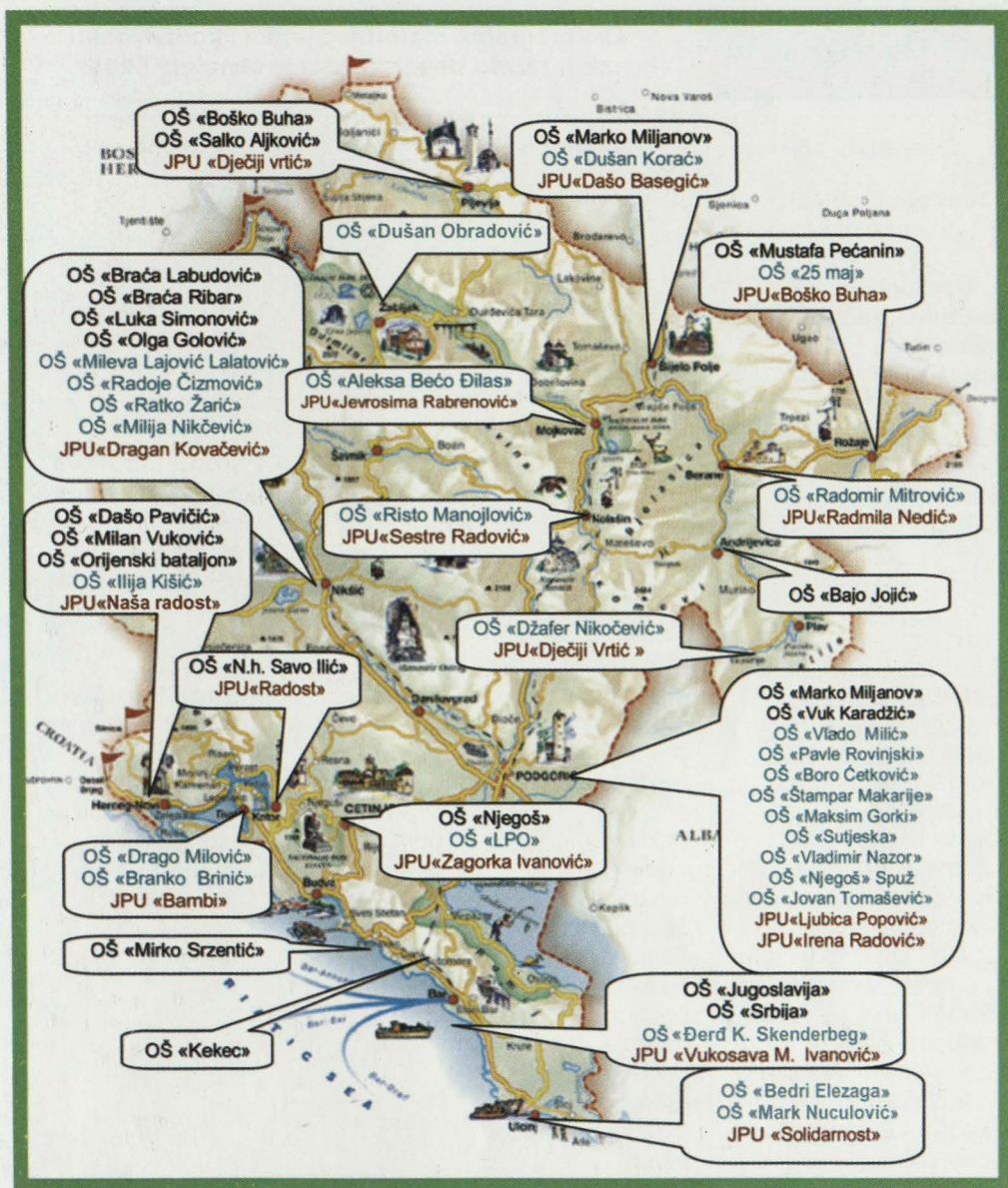
- školske **2004/05.** je počela **grupa A**, odnosno 20 navedenih škola (10 % škola upisaće djecu u 1. razred devetogodišnje osnovne škole);
- školske **2005/06.** godine počinje **grupa B** (20 % škola upisaće djecu u 1. razred devetogodišnje osnovne škole);
- školske **2006/07.** godine počinje **grupa C** (40 % škola upisaće djecu u 1. razred devetogodišnje osnovne škole);
- školske **2007/08.** godine počinje **grupa D** (75 % škola upisaće djecu u 1. razred devetogodišnje osnovne škole);
- školske **2008/09.** godine počinje **grupa E** (sve osnovne škole upisaće djecu u 1. razred devetogodišnje škole).

Na isti način, ali jednu godinu kasnije, počće da se **primjenjuju novi programi za 6. razred.**

Detalnije, raspored se može prikazati i ovako:					
Školska godina	10% (grupa A) škola	10% (grupa B) škola	20% (grupa C) škola	35% (grupa D) škola	25% (grupa E) škola
2004/05.	1.razred				
2005/06.	1.razred 2.razred 6.razred	1.razred			
2006/07.	1.razred 2.razred 3.razred 6.razred 7.razred	1.razred 2.razred 6.razred	1.razred		
2007/08.	1.razred 2.razred 3.razred 4.razred 6.razred 7.razred 8.razred	1.razred 2.razred 3.razred 6.razred 7.razred	1.razred 2.razred 6.razred	1.razred	
2008/09.	1.razred 2.razred 3.razred 4.razred 5.razred 6.razred 7.razred 8.razred 9.razred	1.razred 2.razred 3.razred 4.razred 6.razred 7.razred 8.razred	1.razred 2.razred 3.razred 6.razred 7.razred	1.razred 2.razred 6.razred	1.razred

U **Dodatku 3** (str. 26) dat je još jedan pregled primjene programa devetogodišnje osnovne škole u Crnoj Gori.





Primjena programa devetogodišnje osnovne škole **školske 2004/05. godine** počela je u školama koje su prikazane na strani 17.

Za primjenu programa devetogodišnje osnovne škole **školske 2005/06. godine** izabrane su škole koje su prikazane na strani 18.

U realizaciji programa devetogodišnje osnovne škole **od školske 2004. godine** učestvuju javne predškolske ustanove koje su prikazane na strani 18.

Dodatak 1.

**Dio programa maternjeg jezika i književnosti
za 1. razred devetogodišnje osnovne škole**

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi - sadržaji	Korelacija
<p>I Nastavna oblast: <i>Jezička nastava</i></p> <p>1. Učenici usvajaju osnovna načela dijaloškog sporazumijevanja</p> <p><u>1.1. Razvijaju spremnost za razgovor sa drugovima i nastavnikom</u></p> <p><u>1.2. Upoznaju pravila lijepog ponašanja i upotrebljavaju odgovarajuće izraze:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kada i kako nekoga pozdraviti; - kada i kako nekoga zamoliti za nešto; - kada i kako se nekome za nešto zahvaljuje; - kada i kako se nekome za nešto izvinjava; - kada i kako se nekome upućuje čestitka; - kada i kako se nekome izriče priznanje; - kada i kako se nekome obraćaju sa poštovanjem; - obraćanje sa gospođa/gospodin, ujak/ujna; - zamjenica Vi u obraćanju iz poštovanja; - kada i kako se nekome obraćaju sa per-tu i persiranjem. 	<p>1.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - drugovima, nastavniku i drugima upućuju čestitke povodom praznika (rođendani, Nova godina, vjerski praznici...); - drugovima u školi i ostalim upućuju čestitke za postignute uspjehe (učenje, sport, umjetnost, različita takmičenja...); - vježbanje kroz igru uloga; - igre za vježbanje komunikacije. 	<p>1.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozdravi: <i>dobro jutro, dobar dan, doviđenja...</i> - izraz lijepog ophođenja: <i>molim, hvala, izvini.</i> 	<p>1.1.</p> <p>Priroda i društvo (sporazumijevanje i nesporazumijevanje među ljudima; pravila društvenog života).</p> <p>1.2.</p> <p>Priroda i društvo (pravila društvenog života); Muzička kultura (muzika za različita raspoloženja); Likovna kultura (crtanje čestitki).</p>

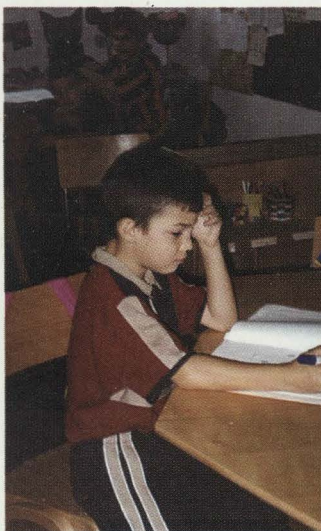
Dodatak 2.

**Dio programa matematike
za 1. razred devetogodišnje osnovne škole**

1. razred		
Oblast:	GEOMETRIJA	(orijentaciono 50 časova)
	Tema:	Snalaženje u okolini
	Tema:	Formiranje pojmova oblika
	Tema:	Linije
Oblast:	SKUPOVI	(orijentaciono 10 časova)
	Tema:	Skup kao objekat dječijeg posmatranja

Oblast:	ARITMETIKA	(orijentaciono 40 časova)
	Tema:	Prirodni brojevi do 10 i 0
	Tema:	Prirodni brojevi do 20

Oblast:	MJERENJE	(orijentaciono 6 časova)
	Tema:	Mjerenje
Oblast:	DRUGI SADRŽAJI	(orijentaciono 14 časova)
	Tema:	Zanimljivosti i „mozgalice“



Navodimo detaljniji izvod iz pet oblasti programa matematike za 1. razred devetogodišnje osnovne škole, koji se odnosi na oblast ARITMETIKA:

Tema: Prirodni brojevi do 10 i 0

Operativni cijevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - broji, zapisuje i čita brojeve do 10; - upoznaje znak za sabiranje; - upoređuje brojeve do 10; - upoznaje znak za oduzimanje; - sabira brojeve do 10; - oduzima brojeve do 10; - razumije ulogu 0 u sabiranju i oduzimanju; - primjenjuje računске operacije sabiranja i oduzimanje; - razlikuje osnovne i redne brojeve. 	<p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju, pamte, ponavljaju, crtaju, broje i zapisuju izbrojano; - prepoznaju i oblikuju niz brojeva; rješavaju zadatke uz pomoć nastavnika/ca; - razlikuju redni broj. 	<ul style="list-style-type: none"> - prirodni brojevi do 10 i 0 - uređenost prirodnih brojeva do 10 	<ul style="list-style-type: none"> - Fizičko vaspitanje (Kolona: ko stoji ispred, a ko iza. Tvoje mjesto u koloni) - Važno je da zna da odredi broj koji je ispred, odnosno iza datog broja. - Najčešći pristup formiranju prirodnog broja je skupovni prikaz. - Učitelj/ica se ne smije ograničiti samo na slikovni materijal. - Uputstva čita učitelj/ica. " Za formiranje pojma prirodnog broja pogodni su obojeni štapići, izrađeni od plastike ili drveta. - Potrebno je razvijati misaone sposobnosti učenika/ca za rješavanje najjednostavnijih matematičkih problema. Koristiti crteže i prikaze skupova Venovim dijagramom. - Učenik/ca treba da razlikuje dva/ije učenika/ce u grupi i drugi u redu. - Usvajanje novih sadržaja treba da se odvija u manjim koracima, s naglaskom na utvrđivanju i radu učenika/ca.

Tema: Prirodni brojevi do 20

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna da broji, zapisuje i čita brojeve do 20; - upoređuje brojeve do 20; - odredi broj koji je ispred i broj koji je iza nekog broja. 	<p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usvajaju brojeve druge desetice, čitaju ih, pišu i upoređuju; - prepoznaju i oblikuju niz brojeva. 	<ul style="list-style-type: none"> - prirodni brojevi do 20 - uređenost prirodnih brojeva do 20 	<ul style="list-style-type: none"> - Nije neophodno da učenik/ca upotrebljava izraz "prethodnik" i "sljedbenik", važno je da zna odrediti broj koji je ispred, odnosno iza datog broja.

Kako izgledaju radni listovi koji prate novi udžbenik matematike?





Dodatak 3.

Tabelarni prikaz primjene programa devetogodišnje osnovne škole

Grupa škola	Raz.	2004/05.		2005/06.		2006/07.		2007/08.		2008/09.		2009/10.		2010/11.		2011/12.		2012/13.			
		S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N		
Grupa A (10%)	1.	→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	2.	→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	3.	→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	4.	→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	5.	→								☺		☺		☺		☺		☺		☺	
	6.	→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺
	7.	→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺
	8.	→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺
	9.									☺		☺		☺		☺		☺		☺	
Grupa B (10%)	1.	→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	2.	→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	3.	→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	4.	→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		
	5.	→		→							☺		☺		☺		☺		☺		
	6.	→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	7.	→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	8.	→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		
	9.											☺		☺		☺		☺		☺	
Grupa C (20%)	1.	→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	2.	→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	3.	→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		
	4.	→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		
	5.	→		→		→						→	☺		☺		☺		☺		
	6.	→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	7.	→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		
	8.	→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		
	9.													☺		☺		☺		☺	
Grupa D (35%)	1.	→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		☺		
	2.	→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		
	3.	→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		
	4.	→		→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		
	5.	→		→		→		→								☺		☺		☺	
	6.	→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		
	7.	→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		
	8.	→		→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		
	9.															☺		☺		☺	
Grupa E (25%)	1.	→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		☺		
	2.	→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		
	3.	→		→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		
	4.	→		→		→		→		→		→		→		→	☺		☺		
	5.	→		→		→		→		→		→						☺		☺	
	6.	→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		☺		
	7.	→		→		→		→		→		→		→	☺		☺		☺		
	8.	→		→		→		→		→		→		→		→	☺		☺		
	9.																		☺		

OZNAKE U TABELI

- N** — Razredi (iz odgovarajuće grupe škola) koji se školuju po konceptu devetogodišnje osnovne škole
- S** — Razredi (iz odgovarajuće grupe škola) koji se školuju po konceptu osmogodišnje osnovne škole
-  — Razredi (iz odgovarajuće grupe škola) koji se školuju po konceptu devetogodišnje osnovne škole
-  — Razredi (iz odgovarajuće grupe škola) koji se školuju po konceptu osmogodišnje osnovne škole

Kontakt adrese i telefoni

Kako i kada roditelji mogu da se detaljnije informišu o devetogodišnjoj osnovnoj školi?

Ministarstvo prosvjete i nauke RCG

Podgorica, Trg „Vektre“, b.b.

tel: 234-538 i 234-539

Zavod za školstvo

Podgorica, Novaka Miloševa 28

tel: 231-759

Informator se može naći na sajtovima: Ministarstva, Zavoda za školstvo i Fondacije instituta za otvoreno društvo Crna Gora

www.mpin.cg.yu

www.zavodzaskolstvo.org

www.osim.cg.yu

Zapažanja i sugestije

Ukratko iz prakse
prvaka
devetogodišnje
Osnovne škole
"Marko Miljanov"

Učionice su opremljene po mjeri djeteta, to su impulsivne učionice koje pružaju mogućnost organizovanja različitih oblika rada. Jako je bitno da se radi o prostoru u kojem se djeca osjećaju ugodno i bave se prijatnim i zanimljivim aktivnostima. Nastava je usmjerena na rad u grupama, rad u paru i po dijagonali, gdje tempo diktiraju učenici u skladu sa sposobnostima i interesovanjima. Takvim vidom interaktivne nastave od učenika se očekuje veća aktivnost, diskusija i rasprava postavljanjem pitanja i na kraju zajednički rad. Sve je to od izuzetnog značaja za očuvanje zdravlja i podizanje nivoa djeteta u smislu socijalizacije, znanja i razvijanja radnih navika.

Izvod iz obraćanja
Udruženja roditelja
Crne Gore
povodom
objavljivanja
Informatora

"...Ni jedan izbor nije lak, posebno kada su u pitanju naša djeca i njihovo obrazovanje.
Ipak, moramo se zamisliti nad onim što nam nudi novi sistem obrazovanja i vaspitanja - nove nastavne planove i programe, slobodniji način mišljenja i primjene znanja, nove načine ocjenjivanja, mogućnost izbora predmeta i konačno, veće učešće roditelja u životu škole.
A to raditi bez vjere da je u korist naše djece - nije moguće..."

Šta o novim
programima i o
Informatoru kaže
Slavko Dašić
direktor Osnovne
škole "Mirko
Sržentić" u Petrovcu?

Nastavni programi su veoma dobri i njihova primjena se realizuje u potpunosti. Novim načinom rada efikasno se postižu ciljevi. Sam rad u učionici je interesantniji, bolji, sadržajiniji tako da djeca školu doživljavaju kao igraonicu gdje se svakoga dana nešto novo dešava. Timski rad vaspitača/ice i učitelja/ice dobro funkcionise kroz svakodnevno dopunjavanje, dogovaranje i pripremanje za rad.
Primjedbi jedino ima u administriranju. Sve primjedbe koje se tiču dnevnika, knjižica itd. priložili smo u posebnom formularu.

Informator je veoma koristan za škole koje počinju sa reformom. U praksi je primjenljiv i pomaže u svakom momentu. Obuhvaćena su sva pitanja i dati precizni i jasni odgovori.

Šta o devetogodišnjoj
osnovnoj školi kaže
Miodrag Račić učenik
Osnovne škole "Vuk
Karadžić" u
Podgorici?

"Mislio sam da je mnogo teže, ali sada volim školu. Jedva sam čekao da se završi raspust, pa da opet imamo časove. Najviše volim matematiku, zbog računanja, a lijepo mi je i na drugim časovima".



Т

